

ЛИЧНА АНГЕЛИНА
(Чувари на честа)

Скопје, 2012

ЛИКОВИ:

ЦРНА АРАПИНА

ЧУВАРИ НА ЧЕСТА, хор од мажи

АНГЕЛИНА, сестра

БОЛЕН ДОЈЧИН, воин и грешник

УМЕР БИЧАКЦИЈА, прв побратим

МИТРЕ ПОМОРЈАНЧЕ, втор побратим

ПЛЕТИКОСА ПАВЛЕ, трет побратим

СВЕТИЦИ, хор од жени

АНГЕЛ изведен од Ангелина

ПЕЕЊЕ ПРВО.

На Дојчиновиот извор.

Црна Арапина ѝ ја држи в дланка дланката на Ангелина.

ЦРНА АРАПИНА: Јасинки, перуники, цунцулиња, зумбули,
                                 трендафили, свончиња,
                                 набрав само за тебе, лично моме,
                                 најмила Ангелино.
(ѝ го подава најубавиот букет на светот!)
Сите бои на светот ги набрав само за тебе!

АНГЕЛИНА: Сепак е светот црно-бел,
                                 мил Арапине.

Тој ѝ ја бакнува дланката.

Ангелина ја оттргнува дланката.

АНГЕЛИНА: Се плашам, и срцево ми трепери.
                                 Што правам јас кутрата?
                                 Што барам јас, овде, со непријателот свој?

ЦРНА АРАПИНА: Не е тоа страв, Ангелино,
                                 срцето од возбуда ти трепери,
                                 пред мојата љубов
                                 непокорна.

Црна Арапина ја повлекува кон себе. Ја бакнува.

За миг во обостарана страст им се допираат усните.

Таа отстапува.

АНГЕЛИНА: Народот вели срце немаш,
камен в гради носиш.

ЦРНА АРАПИНА: Сè што знае народот,
се древни приказни, измислени.
Стави ја главата на градиве,
и слушни како ти пее црновомо срце.

Ангелина би ја потпрела главата на неговите гради, но не се дава.

АНГЕЛИНА: Забранета е таа песна за моите уши.

ЦРНА АРАПИНА: Овој црн маж покорно признава,
Јас те љубам, лична Ангелино.
Гледај ме понизен како клечам пред тебе,
како што пред никого не сум клекнал досега.

АНГЕЛИНА: *(таа го станува)*
Дали јас го љубам крвникот свој!?

ЦРНА АРАПИНА: Зошто лична Ангелино,
лице бело не положиш на мојте црни
гради, широки?

На мојто раме сигурно?
Па да те поведам во земји далечни,
каде тагата не пребива,
Каде болката не вирее,
Каде смртта е скипната.
Сакам, моја,
од маки и јадови да те куртулам,
од стравови љубовни,
Од солзи сестрински по брата болнога.

АНГЕЛИНА: *(го сака, силно го сака)*

Прости ми, О Боже!

ЦРНА АРАПИНА: Сакам моето црно срце,
на твојта бела дланка да го положам.
Па испушти го од раце,
и нека се срони на бел камен,
црно срце строшено на бела камена,
има ли призор поубав?
Како твојава дланка во мојава.

И ја бакнува прво дланката.

А потоа в уста. Старсно. Тоа е бакнеж кој трае.

АНГЕЛИНА: *(како од сон разбудена)*

Не!

Јас сум ти сестра Ангелина,
сестра на брата Дојчина.

ЦРНА АРАПИНА: Кога тебе те видов моме Ангелино,
Когздив љубовенти осетив,
кога тебе ми те заљубив,
посакав од брата ти прошка да побарам,
сила, машка, да помириме,
сабјите во љубов да ги вкрстиме,
на љубов братска да се заветиме,
во мракот светлина да внесеме.

АНГЕЛИНА: *(го прекинува)*
Туѓ си ми, а свој! Проклета била.

ЦРНА АРАПИНА: На другоста моја, лична Ангелино,
појди ѝ постела,
па нека злото и добрината се помират,
како од една мајка родени.

Силно ја гушка. Ја бакнува. Ја мириса. Ја сака.

АНГЕЛИНА: Да можев од кожава да излезам,
да можев веков да го прескокнам,
Да можев Дојчина да го погребам,
Ќе ти верував.
Ќе ти речев што ми лежи на душава,

ќе ти чував твое црно срце в пазува,
твое срце, пиле песнопојче,
да не бев сестра Дојчинова.
Оти сестра од брат Дојчин не може да избега,
Како ни болен од кожата своја, единствена.

ЦРНА АРАПИНА: Појди со мене каде денот нов се пораѓа...
Каде мене ме мајка родила,
Каде ми претци почиваат,
Каде мојот Бог развива.

АНГЕЛИНА: *(ѝ светнува)*
Си дошол брат ми Дојчин да го убиеш!?

ЦРНА АРАПИНА: Тебе да те земам, него да го убијам.

АНГЕЛИНА: *(му мава шлаканица)*Лицемеру!

ЦРНА АРАПИНА: Жалам, поинаку не може да биде.
Иако од срце би сакал.

АНГЕЛИНА: Смртта дошла за љубов да зборува!

ЦРНА АРАПИНА: Јас и ти можеме векот да го смениме.

АНГЕЛИНА: Светот е црно бел, мил Арапине.

Влегуваат Чуварите на честа.

Ангелина се оттргнува од Црна Арапина.

Тој не сака да ја испушти.

Ангелина се повлекува пред силата на Чуварите на честа.

ЦРНА АРАПИНА: Не плаши се мило моме, Лична Ангелино...

ЧУВАРИТЕ НА ЧЕСТА: Не плаши се мило моме, Лична Ангелино,
На милога Дојчина, сестронајмила.
Ние сестро, на честа твоја чувари ќе бидеме,
И честа твоја ќе ја штитиме,
Оти честа твоја е и наша,
како што и брат ти Дојчин ние брат,
и татко, а ние сме деца негови по сабја.
Трчај дома сестро Ангелино,
Речи му на брата болнога,
дека стасал Црна Арапина,
На Солунски ливади,
Под негови пенџери.

Ангелина го погледнува Црна Арапина.

Црна Арапина ѝ шири прегратка како крилја соколови.

Ангелина се колеба.

Одлучува.

Заминува.

Чуварите на честа го напаѓаат Црна Арапина.

ЦРНА АРАПИНА: Сторете што треба да биде сторено.

Грев чините, грешка голема.

Грешка вековна.

Грешка неминовна.

Маваат со сета сила по него. Брутално го претепуваат.

Тој не се брани.Ги прима ударите.

Тој како карпа се руши на земјата.

Иако поразен, свирепо му ја столчуваат главата со камењасо повеќе удари.

ЧУВАРИ НА ЧЕСТА: Какво чудо направивме,
Каков престап починивме.
Дали ние Црна Арапина
го отепавме?

Уплашени и со неверување гледаат во безживотното тело на Црна Арапина.

ЧУВАРИ НА ЧЕСТА: Само Болен Дојчин може да убие Црна Арапина,
И само Црна Арапина може да убие Болнога Дојчина.

Полека, како да гледаат во чудо, гледаат во телото на Арапинот.

Го клоцаат.

ЧУВАРИ НА ЧЕСТА: Тој е мртов!
(громогласна смеја, и восклиции насреќа)
Тој е мртов! Хаххахааааааа...

Тој е мртов!
Мртов!
Умрен, убиен, столчен...
Ние сме сèможни!
Ние сме сèможни!
Ние сме сèможни!
Ние сме сèможни!
Да го скриеме ова машко тело,
Векот да не го дознае,
Никој да не нè разбере.
(пауза)
Но како?
Да го закопаме?
Пси ќе го откопаат.
Да го обезглавиме.
Луѓе ќе се посомневаат.
Да го запалиме?
Пепелта ќе проговори.

Ги откопчуваат шлицовите.Вршат нужда врз трупот.

Мрдна.
Тој ја придвижи својата здробена,
волчја челуст.

Вистина е! Или не!

Сепак мрдна.

Го видов тоа лично.

Не е можно.

Дали е вистина грда

дека само Болен Дојчин може

душа да му земе на Црна Арапина!?

Назад, назад...

Полека се повлекуваат наназад. Заминуваат како сенки.

ПЕЕЊЕ ВТОРО.

Болен Дојчин лежи на еден голем кревет.

Колку што е креветот голем,

толку е Дојчин дребен.

Коски му се раскостиле,

меса му се раскапале,

коса му е долга до појаса,

брада му е до црната земја.

Така ми лежи девет години.

Влегува Ангелина.

Носи огромна стомна со вода.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Ангелинооо.... Ангелино, ти ли си?

АНГЕЛИНА: Ти донесов стомна вода од Дојчиновиот извор.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Накваси ми ја устава со горчини полна.

Седнува на неговиот skut. Го пои со вода.

Вода тече по Дојчина.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Нека тече, коски да ми олади.

„Коски ми се раскостиле,

меса ми се раскапале,

коса долга до појаса,

брада ми е до црната земја.“
Девет години, не ме бива.
Не ме бива, сестро Ангелино.

АНГЕЛИНА: Ќе мине брате,
клетва девет годишна.
Ќе одмине клетва воина и грешника.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Сум грешел!

АНГЕЛИНА: Гревот брате ќе го откупиме,
Од тело твое ќе го измиеме,
Со потта своја ќе го отплатиме.
За дејство грешно, починето.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Не одминува лесно клетва од светица.
Светица обесчестена. Светица Света Недела.
Туку, што има ново?

АНГЕЛИНА: Ништо брате, ништо не се случува.
Нити ти сонце огреало ,
ниту ти славеј запеал,
нити ти цвеќе расцутело.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Зошто солзи на лице, лична Ангелино?

АНГЕЛИНА: Од студот брате. Очите ми ги нагриза.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Тешко ќе ме измамиш.
Што криеш од брата ти Дојчина,
зошто дребни солзи рониш?

АНГЕЛИНА: Плачам по моего брата, Болнога Дојчина,

Девет години од постела не стана,
Моето братче, јунак од човека,
Моето братче од страшна клетва кутнато,
На постела ладна, заковано.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Долго те немаше.

АНГЕЛИНА: Тенко тече вода од изворот.
Девет години се потенко.

БОЛЕН ДОЈЧИН: И мојата сила тенко тече, Ангелино.
Но, тоа да не те плаши дури е Црна Арапина
далеку.

АНГЕЛИНА: *(ѝ се тркалаат уште поголеми солзи по лицето)*
Ќе ти спремам понада.

БОЛЕН ДОЈЧИН: *(силно)* Застани.
Дојди понавака. Ела поблиску. Уште малку.
(умилно) Не се плаши од брат ти,
лична Ангелино. Ела си...

Болен Дојчин ја зграпчува силно, грубо врз себе ја легнува држејќи ја за коса.

Ангелина се опира, безуспешно. Тој тивко ја мириса.

Долго ја мириса, сестра си Ангелина.

Грубо, сверски ја отфрла.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Ти дошол, Ангелино!
Ти дошол Црна Арапина!

АНГЕЛИНА: Така вели народот.
На солунски ливади.
„Попаднала црна Арапина,
попаднала под града Солуна,
глава имат колку еден казан,
уши имат колку два таруна,
очи имат колку два шиника.“

БОЛЕН ДОЈЧИН: *(со презир и болка)*
Што друго? Што друго вели народот?

АНГЕЛИНА: „Ми кондисал под Солуна града,
Под Солуна, Солунски ливаѓе,
Па ми удрил белана чадара;
И ми собрал старци и попои,
Таин сакат од Солуна града....“

БОЛЕН ДОЈЧИН: *(сверски)* Уште?

АНГЕЛИНА: „....На ден сакат по две фурни лебец,
И им сакат крава јалоица,
И им сакат по бочка ракија,
И им сакат по две бочки вино....“

БОЛЕН ДОЈЧИН: *(уште посверски)* Друго!?

АНГЕЛИНА: *(со страв)* „....На ден сакат п’ убаа нееста,
На ноќ сакат п’ една малка мома,
Ми и’ љубит и ми и’ загубвит.
Сите ми се редум изредија....“

БОЛЕН ДОЈЧИН: ... Ред дојде на Ангелина.

(ја отфрла од себе)

Миришаш на него! Проклета била!

Каде те најде?

АНГЕЛИНА: На Дојчиновиот извор, брате Дојчине.

(со храброст) Не му е глава колку казан голема.

Нит му се уши – два таруна,

Ни му се очи два шиника.

Тук ми бил со убост ангелска.

Реков добро момче од далеку,

од далеку дошло кај мене,

верна љуба за себе да пронајде.

Му отворив срце како капија,

капија за Црна Арапина.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Дошол по тебе!

АНГЕЛИНА: Не дошол мило по мене, туку ми дошол по тебе.

Тебе да те докрајчи, со твојта глава да се пофали,

од јунак по јунак да се покаже.

Откако ме мене лудо измами,

срце да му отворам,

тешки маки да му раскажам,

лице свое да му понудам,

проклет бил,

тебе ми те поздрави,

и ќе бара лично да ме однесеш
на Солунски Ливади,
под белана му шатора.

БОЛЕН ДОЈЧИН: *(се смее)* Писмо ми пратил, подругливо,
ама сестро, ти нема да му дојдеш
под белана му шатора. Не, при брата живого.

АНГЕЛИНА: Ако не, рече тој ќе дојде.
Мене да ме земе, тебе да те убие.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Твоето лице, јас ќе го одмаздам,
чест твоја ќе сочувам.

АНГЕЛИНА: Само ти брате да ми оздравиш,
Изворот вода да засили,
Очи живот да се наполнат,
Па нека ми дојде Лична Арапина на порта,
Порта црн гроб да му заличи.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Болен Дојчин, и болен душата ќе му ја земе.

АНГЕЛИНА: Почекај брате да оздравиш.
Да не те зачека вака малаксан,
Да не ти живот докрајчи.
Те колнам брате, прво оздрави.
Оздрави па одмазди, бело лице,
тенка снага сестринска.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Но,
Слушни ме сега. И не пркоси.

„Ај отвори шарена ковчега,
Да изваиш триста лакти платно,
Триста лакти платно бамбакерно,
Да изврзиш рани од анџари;
И земи ми моја вита сабја;
Ево имат за девет години,
Сабја в рака не ми е фатена,
Не фатена, ни па наточена,
Веќе ми е сабја 'рѓосана.
Да ја носиш у Умера бичакџија,
бичакџија, мила побратима,
Да наточит моја вита сабја,
Да наточит сабја вересија,
Ако станам скапо ќе му платам,
Ак' не станам, алал да ми чинит.“

ПЕЕЊЕ ТРЕТО.

Ангелина влегува у Умера Бичакџија.

АНГЕЛИНА: Девет рида превалив,
                              девет реки препливав...
                              девет години потрошив,
                              лек за брата ми не најдов.
                              Ти се молам кажи ми, старче,
                              каде да го најдам,
                              Умера Бичакџија.

СТАРЕЦ: Попусто го бараш Умера делија,
                              Прв бичакџија, ем коња јава
                              ем оро води, ем моми млади љуби...
                              Онега Умера го нема повеќе.
                              Тешки го клетви снајдоа.
                              Зарад мила му побратима...

АНГЕЛИНА: И в црна земја ќе влезам,
                              само да го пронајдам.

СТАРЕЦ: Кој тебе моме по него те испраќа?

АНГЕЛИНА: Брат ми, Дојчин, негова верна побратима.

СТАРЕЦ: Како ти е името?

АНГЕЛИНА: Ангелина.

                              (Старецот молчи.)

Ангелина, Умерова прва изгора.

СТАРЕЦОТ: Моја лична Ангелина.

АНГЕЛИНА: *(таа го познава)*

Умере...

УМЕР БИЧАКЦИЈА: Моја прва изгора...

АНГЕЛИНА: Што те тебе задесило, мил Умере,
Дојчинов побратиме? Јас да не те познаам.

УМЕР БИЧАКЦИЈА: Не гледај ме.

АНГЕЛИНА: Тргни ја шамијата, мил Умере...

УМЕР БИЧАКЦИЈА: Бегај од мене...

Ангелина сирнува под шамијата.

АНГЕЛИНА: Мислев ништо нема да го нагрди
тоа лице од ангели пишано.

Проклет да е тој што ова ти го сторил.

УМЕР БИЧАКЦИЈА: Не колни го тој што толку силно го љубиш.

Тој е виновен за онаа страшна клетва.

Прв тој, па и сите ние по него.

Но, не е ова најстрашното,

(ја трга марамата, под неа има страшна краста преку лицето)

тоа е само грозна краста, од болест, што ликот ми го накажа.

Но, тоа не е ништо, сестро Ангелино, прва изгоро.

(си ја кине кошулата)

Ела сирни ми во пазуви, под градиве,
Врз душава крастата невидлива да ја видиш.
Клетвата единецот ми го стигна,
уште не замомчен ми го закопа. Тоа дете не стигна,
мома да заљуби, женска топлина да осети.
Грев татков прерано го закопа,
Под црната студеназемја.
А по него...

АНГЕЛИНА: Молчи Умере, не зборувај... Не отворајрани.
Зборови како врани црни,
клукаат по месото сеуште отворено.
Молчи, молчи...

Ангелина му ја затвора устата, му ја стега со рацете.

Го бакнува в чело.

Тој инстинктивно ѝ ги подава усните.

Таа ги отфрла.

УМЕР БИЧАКЦИЈА: Туку, кое добро ми те донесе?

АНГЕЛИНА: Зло ме донесе, Умере, а не добро.
„Ме допуштил брат ми Болен Дојчин,
Болен лежи за девет години,
Веќе му се коски раскостиле,
Веќе му се меса раскапале;

Коса му е долу до појаса,
Брада му е до црната земја,
Сабја в рака не му е фатена,
Не фатена, ни па наточена,
Веќе му е сабја 'рѓосана.
Лели си му верна побратима,
Да му остриш сабја вересија,
Ако стани скапо ќе ти плати,
Ак' не стани, алал да му чиниш.“

УМЕР БИЧАКЦИЈА: Најди друг, мила Ангелино,
јас тоа повеќе не го работам.

АНГЕЛИНА: Само Умер Бичакџија може да наточи сабја,
Дојчинова. Никој друг.

УМЕР БИЧАКЦИЈА: Умера го нема повеќе.

(пауза)

Тешки го клетви снајдоа.

Зарад мила му побратима,

Болнога Дојчина.

Заради Света Недела.

И Војдана му ја грабнаа,

ќерка непрежалена.

АНГЕЛИНА: Каде ти е домаќинката, твојта љуба Љубана?

УМЕР БИЧАКЦИЈА: Тешка болест ја нападна,
па крена рака на себе си,

ама, Великиот одлучи
со лесно да не замине.
Ене ја гние во подрумот ко жив мртовец,
а од лелеците и офкањата нејзини
и враните и псите бегаат.
Па, ја пренесов под земја, во мракот,
по кој самата посегна,
својта мака да ја испати.

АНГЕЛИНА: Те преколнувам, Умере,
наточи ми Дојчинова сабја дипленица,
сабја девет години неточена,
сабја Дојчинова `рѓосана.

Умер ја зграпчува Ангелина. Ја положува нејзината рака на својот полов орган.

Со набој на страст и болка.

Со воздржаност невоздржлива.

УМЕР БИЧКАЦИЈА: Ангелино, моја непреболо,
утеши ми мое болно тело,
нарани ми моја страдна душа,
„Ак’ ми даваш твојте црни очи,
црни очи, морски пијавици,
да ти острам сабја Дојчинова.“

Ангелина се бори со Умера. Тој е груб и настојчив. Насилен. Таа не попушта. Се бори. И побегнува.

ПЕЕЊЕ ЧЕТВРТО.

Темнина. Пустелија на патот од Умера до Дојчина.

Една ѕвезда фрла светлина врз Ангел на бесилка.

Ангелот со раширени крилја,

очајнички се бори од бесилката да се спаси.

Неуспешно.

Ангелина, како товар, на себе ја носи невиноста своја.

АНГЕЛИНА:

Да ме нема! Да ме нема!

Или не! ?

Штом брат ќе предаде брата,

и ќе посегне по сестрина чест,

нема живот, нема смисла... Има ли!?

Тој копнее по невиноста моја, веќе подарена,

Веќе извалкана од здив на клетник.

Проклет бил, тој што тага во душава ми вгнезди,

проклет бил тој што љубов в срце ми стопли,

проклет бил тој што ме бакна,

и црквата моја ја бесчести,

проклет бил... О, мора јас многу да го љубам.

Тој ја барасамо мојата чест.

Тоа е одмазда, Умере.

Тоа е одмазда, Ангелино.

Ја чувствувам одмаздата твоја силно,

Овде под градиве, во мевот, во бедрата,

Во меѓуножјето,

во утробата, празна, женска.

И одмаздата на Света Недела ја чувствувам како своја.

И одмаздата на твоја Војдана, мил Умере,

И на Љубана, жена ти. И на син ти Константин.

Сестра обесчестена при жив брат, Дојчин, јунак.

Да се обесчести Ангелина, тоа значи да се обесчести Дојчин.

Дојчин кој светица обесчести. Така е квит.

Има логика... Одмаздата на Умера има логика...

Како и одмаздата на Ангелина, сестра изамена...

АНГЕЛ: Ангелино, црна посестримо!

Каде си тргнала, по студениве безпаќа?

АНГЕЛИНА: *(преплашено)* Кој си ти?

АНГЕЛ: Јас сум тој што некој друг не е!

Ангел на бесилка. Зар не?

АНГЕЛИНА: Умот ме мами во призоров несреќен.

Збогум.

АНГЕЛ: Чекај.

Јас сум твојот ангел, сестро.

Не плаши се, Ангелино!

Каде ќе бегаш од себе?

АНГЕЛИНА: Зошто те бесат ангеле?

АНГЕЛ: Бесилката сам си ја исковав,
од коски свои ја изградив.
Јамката си ја сам исткаив,
од мојта мисла искрена.

АНГЕЛИНА: Јас тоа не можам да го направам, господе,
не можам.

АНГЕЛ: *(силно)* А, имаш ли в срце љубов,
Ангелино? Одговори!

АНГЕЛИНА: Имам. Имам, проклета била. Љубов.

АНГЕЛОТ: Само твојте очи, Ангелино, црни како морски пијавици,
бујни како момчешка фантазија.

АНГЕЛИНА: *(за себе како за друг)* Утеши го неговото болно тело, желно за тебе.
Ќе го кренеш Дојчина од постела!
Братче ќе си станеш,
Душман, а љубен да ти отепа.

АНГЕЛ: Утеши го неговото болно тело, желно за тебе.
Ќе го кренеш Дојчина од постела!

АНГЕЛИНА: Молчи.

АНГЕЛ: Молчам.

АНГЕЛИНА: Ја мразам твојата погана мисла.

АНГЕЛ: Го сакаш ли својот поган брат?

АНГЕЛИНА: Молчи. Бесрамнику!*(Му мава шлаканица на ангелот)*

ПЕЕЊЕ ПЕТТО.

Болен Дојчин се препелка во креветот.

Ангелина му реди облоги по лицето и по телото.

БОЛЕН ДОЈЧИН: *(блада)* Ќе удриме изутрина под Солуна,
под Солуна на Солунски ливади,
со Умера кршна побратима.

АНГЕЛИНА: Не станувај Дојчине, лежи, збирај сила.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Зошто да збирам? Јас сила имам.
Уште се нема најдено појунак од мене,
па сестро мила Ангелино, ти грешиш. Сила
сега не треба да се збира.

Сега сила треба да се троши.

Само болен збира сила,
а јас како што гледаш веќе сум здрав.

Умер,
побратимот мој штом сабја ми наточи,
од смртна постела ме крена.

Каде ми е сабјата?

Сабјата Ангелино!

АНГЕЛИНА: Кај Умера е брате, твоега побратима.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Кој ја однесе кај Умера?

АНГЕЛИНА: Ти ме прати јас да ја однесам. Да ја наточи.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Грешка си Ангелино, до сега сабјата в раце ми лежеше.
Умер одамна ја наточи. Уште пред многу години,
кога лежев болен девет години.
Каде ми е сабјата, каде ми е сабјата?... Ми паднала,
Ангелино, под креветот барај...
(Ангелина ползи околу креветот, бара)
Без сабјата здравје немам...
Барај Ангелино, сабјата да не се загуби...

Болен Дојчин се обезнанува во креветот.

АНГЕЛИНА: Како да ти кажам брате Дојчине,
зошто ти е сабја неточена!?
Зошто си ми болно в постела!?
Еве ќе ти кажам, брате Дојчине:
Оти ти е сестра кукавица.
Ти живот свој за честа моја даваш,
А јас чест за твојот живот не давам.
Не!
На Умера со радост очите ќе му ги подарам,
За спас на брата Дојчина.
И одмаздата моја послатка ќе биде оти братот
сакан ќе стане, а Црниот ќе легне.
Не, Дојчине, мили брате,

Не ти е сестра кукавица, Дојчине,
Туку ти е сестра млада соколица.

Ангелина заминува.

Болен Дојчин се буди.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Идат по мене. Небески воини, на златни коњи,
со мраморни седела под алови крстови.
Тие достоини за мене. Јас за нив.
Пред нив јава Света Недела на бел коњ
со црн нишан,
прогната од рајот зарад искрата женска,
што јас ѝ ја разбудив, а не смеев!
(пауза)
Не оди сестро, не знам за себе.
Сестро Ангелино! Не оди! Неее!
Не оди пред Света Недела,
Не ја пуштај ни таа пред тебе, ни зад тебе...
Оти и во тебе Ангелино се роди Дојчин,
како што и во Дојчина е родена Ангелина.
Ние сме едно сестро, едно,
пред Бога, и пред Света Недела
и пред Умера, кршна побратима,
и пред Митрета, мила побратима,

и при Павлета, лична побратима.

И пред клетиот, Црна Арапина.

ПЕЕЊЕ ШЕСТО.

Ангелина и Умер Бичакџија.

Ангелина ја фрла наметката на земја.

Останува сосема гола.

АНГЕЛИНА: Земи ги моите црни очи, морски пијавици.

Твои се.

Умере брате, Дојчинов побратиме.

Умер Бичакџија со трепет во дланките го допира нејзиното порцеланско тело како да е нешто оноземско, создадено од ветар и космичка прашина.

Потоа, изненадно ја зграпчува го сета машка страст таложена со години. Го меси нејзиното месо, ненаситно, губејќи контрола врз дланките, врз лицето, врз гласот, врз крастата... Одеднаж нејзиното тело станува безживотна маса, сексуален објект на животно.

Умер одеднаш запира, како изгорен во прегратка со сонцето.

УМЕР БИЧАКЏИЈА: Не! Не! Неееееее!

АНГЕЛИНА: (моли) Земи ме, Умере!

Крши ја мојта рамна снага,

Испиј ги моите црни очи...

УМЕР БИЧАКЏИЈА: Не. Оди си дома, сестро Ангелино,

Појди си при брата, Болнога Дојчина.

АНГЕЛИНА: (нудејќи ги своите женски атрибути)

Не одам без сабја наточена,
не одам без она што сум ветила.

УМЕР БИЧАКЦИЈА: *(ја зграпчува)* Зошто си му сега дошла на Умера?

При Умера улера.

Зошто си ме млада нападила

Ко си бев младо аџамија,

Ко си имав снага разјарена,

(ја отфрла) Ко си имав машкост под појасот!?

(нежно) Зошто си ми сега дошла љубена

кога болест го јавнала Умера?

АНГЕЛИНА: *(ги превзема нештата во свои раце)*

Клетвата на себе да ја преземам,

Брата ми, болен, да излечам,

жртва на честа да отплатам,

клетвата да ја искупам.

Спаси ми брата Дојчина,

Па наточи сабја Дојчинова,

сабја машка непобедена.

Земи го тоа што ти следува,

Земи ја лична Ангелина.

Мрак.

ПЕЕЊЕ СЕДМО.

Ангелина влегува кај Дојчина, со сабја наточена.

Тивко гази да не го разбуди.

Болен Дојчин спие во кревот.

Ангелина носи кофа вода, се потура, се капи, се трие, силно се трие.

Солзи и се тркалаат по образите.

Болен Дојчин во сонот вреска. Се буди.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Грд сон сонив сестро Ангелино.

Претскажание тешко.

Ангел на бесилка.

Ангелина се капи. Но, не се врти кон него. Не го погледнува.

АНГЕЛИНА: Те поздраву Умер, побратимот.

Ти наточи сабја дипленица.

Ти испрати богата понада,

Две страчки скубани,

и два стаора поголеми.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Фала му на Умера, богато ме угостил.

Како му е синот Константин?

АНГЕЛИНА: Оладен.

БОЛЕН ДОЈЧИН: А ќерка му Војдана?

АНГЕЛИНА: За врагот мажена.
БОЛЕН ДОЈЧИН: Жена му Љубана?
АНГЕЛИНА: Од смртта љубена.
БОЛЕН ДОЈЧИН: Како е моја верна побратима?
АНГЕЛИНА: Неверна.
БОЛЕН ДОЈЧИН: Дали те братски пречека,
моја верна побратима?
АНГЕЛИНА: Како сестра родена! Многу ми се израдува!

Ангелина му ја носи сабјата.

АНГЕЛИНА: Земи сабја дипленица,
Земи ја во пазува.
БОЛЕН ДОЈЧИН: „Остај сабја, сестро Ангелино,
Остај сабја на бела постела,
И влезе ми темни конушници,
Да изваиш моја брза коња,
Три години коња незобано,
Не глеано коња, ни чешано,
Ни па арно вода напоено,
Да ја водиш Митре Поморанче,
Налбатина, моја побратима,
Да ти коит коња вересија;
Ако станам скапо ќе му платам,

Ќе му платам жолтици дукати,
Ак' не станам алал да ми чинит.“

АНГЕЛИНА: Одам брате Дојчине,
одам кај твоја втора побратима,
Митре Поморјанче, да ти коња закои.

Мрак.

ПЕЕЊЕ ОСМО.

Пустелија од мраз на патот од Дојчина до Митрета.

На светлина од ѕвезда обесена, крвав Ангел во девет синџири.

Од студот, бел мраз на бел Ангел се нафатил.

По некоја жешка капка крв, од крилата во синџири прободени, оддава дека има душа во него.

Во темнината се препознаваат силуетите на Чуварите на честа. Ангелина не ги забележува.

АНГЕЛИНА: Зошто молчиш Ангелу?

Ангелот бавно ја врти главата.

АНГЕЛИНА: Мачка јазикот ти го изела?

Ангелот само ја гледа.

АНГЕЛИНА: Дали презир во очи ти познавам,
Ил е тоа тагата,
Тагата на лична Ангелина!?

Ангелот молчи.

АНГЕЛИНА: Го сторив тоа што мораше да биде сторено,

и пак би го сторила.

Ангелиот проронува солза.

АНГЕЛИНА: Така сум ти јас одлучила.

Ангелот силно прета со крилата, не може да полета.

АНГЕЛИНА: Да исправам брата од постела.
Макар била и грешница.

Од прашинките на светлоста се создаваат Чуварите на честа.

Како постојано да биле тука.

ЧУВАРИТЕ НА ЧЕСТА: Каде си тргнала Лична Ангелино?

Сестро Дојчинова?

АНГЕЛИНА: По вода.

ЧУВАРИТЕ НА ЧЕСТА: *(и се смејат)* На вода?

Таа рече на вода?

(се смејат)

Чувај ја честа Ангелино?

И не заборавај дека ние сме биле и ќе бидеме.

Чувај ја честа на вода,

Оти честа твоја не ти е своина,

Честа твоја е чест Дојчинова,

И наша.

АНГЕЛИНА: Какви аждери горава насобрала!?

ЧУВАРИТЕ НА ЧЕСТА:Бери ум Ангелино.

АНГЕЛИНА: Безумноста за ум говори.

ЧУВАРИТЕ НА ЧЕСТА:Внимавај, кривка...

Да не настапиш на змија.

На волкот в челуст да не му појдеш.

На мечка в јазбина да ней слегнеш.

Внимавај кривка,

Лична Ангелино.

АНГЕЛОТ: Збогум несреќнице!

Грешна Ангелино!

ПЕЕЊЕ ДЕВЕТТО.

Во домот на Митре Поморјанче. На сред соба трупец. До трупецот секира.

До трупецот оган, на оганот казан. Во казанот врие вода.

Од жештина погледот се топи.

Митре Поморјанче фрла една покривка преку неа.

Грижливо ја завиткува.

МИТРЕ ПОМОРЈАНЧЕ: Стопли се моме Ангелино,

загреј душа напатена,

загреј тело твое измачено,

девет години не стоплено.

Девет години што робува,

на брата си, Болнога Дојчина.

Митре Поморјанче на сред соба цепи дрва.

Цепи и ги реди.

АНГЕЛИНА: Остави брате, Митре Поморјанче,

на брата ми Дојчина, кришни побратиме,

Остави мое страдно тело,

Мое страдно тело девет години не стоплено,

Туку спаси ми братче, јунак од човека,

Спаси Болнога Дојчина.

Потковај коња дојчинова,
Три години не назобано,
Нит назобано, нит погаленог.
Нити ладна вода напиено.

МИТРЕ ПОМОРЈАНЧЕ: „Ај ти тебе млада Ангелино,

Ангелино, сестро Дојчинова,
Чуму ти е коња Дојчинова,
Лел' је болен јунак Болен Дојчин?“

АНГЕЛИНА:

„Попаднала црна Арапина,
Попаднала под града Солуна,
Под Солуна, Солунски ливаѓе,
Таин сакат од Солуна града,
На ден сакат по две фурни лебец,
И им сакат крава јалоица,
И им сакат по бочка ракија,
И им сакат по две бочки вино,
На ден сакат п' убаа нееста,
На ноќ сакат п' една малка мома,
Ми и' љубит и ми и' загубвит.
Сите ми се редум изредија,
Ред ми падна, мене ќе ме земе.“

МИТРЕ ПОМОРЈАНЧЕ: Ај ти кутра, лична Ангелино,

При брат, брата немаш,
Да те тебе моме одбрани,
Да ти чест отчести.

АНГЕЛИНА:

„Так ти Бога Митре Поморанче,
Ме допушил брат ми Болен Дојчин,
Болен лежит за девет години,
Веќе му се коски раскостиле,
Веќе му се меса раскапале;
Коса му е долу до појаса,
Брада му е до црната земја,
Лели си му верна побратима,
Да му коеш нег'ва брза коња,
Да му коеш коња вересија,
Ако станит скапо ќе ти платит,
Ак' не станит алал да му чиниш.“

МИТРЕ ПОМОРАЊАНЧЕ: Сè што треба да се чини, ќе му чинам,

лична, сестро Ангелино.
Само дрва да доцепам,
Студот да го истерам.
Студот што в душа дребна ми се свил,
како во гнездо кукавица.
Раце ми се вкочаниле,
дланки ми натрнале,
алат в раце не можам да задржам.

АНГЕЛИНА: Овде е жешко како во пеколот,
и железото се топи од горештина,
смола лие по тараби,
само тебе ти е брате, Митре Поморјанче,
студ во душата.
(му се приближува, го прегрнува да го стопли.)

МИТРЕ ПОМОРЈАНЧЕ: Зошто ми е сестро Ангелино, толку студено?

АНГЕЛИНА: И тебе ми те мило проколна,
Светица Света Недела
Оти ѝ руба запали со девет огнови.

МИТРЕ ПОМОРЈАНЧЕ: *(на Ангелина, со луд блесок во очите,
ѝ се завртува со секирата в раце)*
Бегај Света Недело, бегај усто проклета,
што тешка клетва фрли на мене,
ни девет огнови да не ме загреат,
душа, тело да ми затоплат.
Што си ми дошла во дувлово,
проклета,
грев бараш да починам,
да дигнам рака на светица.

Ангелина бега.

Митре Поморјанче ја стигнува.

Ќ застапува на патот.

МИТРЕ ПОМОРЈАНЧЕ:Каде си лична тргнала?

Од Митрета никој не побегнал,

Па ни Света Недела.

Ја фаќа, ја врзува со јажиња и ја зауздува. Тоа го возбудува.

Започнува да ја камшикува и ја врти околу себе како коњ кога се скротува.

АНГЕЛИНА: Пушти ме брате,

Митре Поморјанче,

Дојчинов побратиме.

МИТРЕ ПОМОРЈАНЧЕ:Не те пуштам грешнице,

Не си поинаква од нас грешните,

Што си клетва фрлала,

Клетва страшна, деветгодишна?

АНГЕЛИНА: Отвори очи Митре Поморјанче,

Не сум ти јас Света Недела,

Јас сум сестра Ангелина.

МИТРЕ ПОМОРЈАНЧЕ:Те знам добро, не грижи се,

Клетва дојде да повлечеш,

Мене, страден да ме излечиш.

Имаш девет кругови,

долги како девет години,

Чудо да направиш,

Твојте очи како црно грозје,
Да ти ковам коња Дојчинова,
Да ти ковам коња вересија.“
Така ќе ми дланки загрееш,
Така ќе ми тело оздравиш.

***Ангелина в дланки зема дланки јуначки,
И ги топли на бели гради момински.***

МИТРЕ ПОМОРЈАНЧЕ:Лична Ангелино.

Прошка од тебе ќе побарам.

АНГЕЛИНА: Прошка?

МИТРЕ ПОМОРЈАНЧЕ:Прошка, што те толку препаднав.

Во ликот твој светица,

Света Недела ми се пристори.

Ама си знаеш мила Ангелино,

Мене ме болест нападна,

Од клетва деветгодишна.

(го раскопчува шлицот)

Умот ми се има поматено,

Не му верувам повеќе, на бедниот.

Те молам, лична, за прошка милозвучна,

За она што било, и што претстои.

(Митре се зарива во неа)

АНГЕЛИНА: *(крик)*Аааааааааааа!
                          Ти простувам, Митре Поморјанче,
                          Ти простувам душо намачена,
                          Ти простувам на твојата непромисла,
                          За она што било, и што претстои.
                          За она што било, и што претстои.
                          За она што било, и што претстои.
                          За она што било, и што претстои.
                          За она што било, и што претстои.
                          Прегрни ме сестро Ангелино,
                          Страшно сум изземнало.

Ангелина го прегрнува.

АНГЕЛИНА: Ќе замрзнеш Митре,
                          Дојчинов побратиме.
                          Оганот ти се изгаснал,
                          Водата ти се истурила...

МИТРЕ ПОМОРЈАНЧЕ:Пак ми е исто студено.

АНГЕЛИНА: Ќе запалам оган, ќе затоплам вода...
                          Раце да си загрееш, коња да ми потковаш.
                          Брата од смртна постела да ми разбудиш.

МИТРЕ ПОМОРЈАНЧЕ:Држи ме така во прегратка,

Прегратка копнежлива.

АНГЕЛИНА: Посака од сестра, Дојчинова, Ангелина,
тоа што сите посакаа,
тоа што Света Недела го повела.
Со радост Сестра Ангелина,
Од себе ќе се одрече,
Само да стане Дојчин од постела.

Мрак.

ПЕЕЊЕ ДЕСЕТТО.

Влегува дома Ангелина.

Тешко дише од премор.

Дојчин лежи в постела.

АНГЕЛИНА: Стани брате Дојчине,
                                 Стани од маки куртули нè,
                                 И себе, ти грешниот,
                                 И мене грешната.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Лели си била при Митрета,
                                 Лели си ми коња довела?

АНГЕЛИНА: Јас сум била при Митрета,
                                 Па, сум ти коња довела.

Болен Дојчин паѓа на земја.

Долгата коса како змија му се плете околу телото. Му се витка околу нозете.

Брадата му се влече по земја.

Се препелка, не може да стане.

Ангелина притрчува да му помогне. Тој ја оттурнува.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Остави ме мене беден и непрокопсан,
                                 „Туку, ајти тебе сестро Ангелино!
                                 Страф да немаш, сестро, страм да немаш!

Ја отиди Плетикоса Павле,
Берберина, моја побратима,
Ево имат за девет години,
Каде лежам болно на постела;
Веќе ми се коски раскостиле,
Веќе ми се меса раскапале;
Коса ми е долу до појаса,
Брада ми е до црната земја,
Да ми стрижит коса вересија,
Да ми стрижит, брада да ми бричит.“

Ангелина од премаленост се струполува на земја.

Мрак.

ПЕЕЊЕ ЕДИНАЕСЕТТО.

Пустелија од Дојчина до Митрета.

Ветришта силни дуваат сè што на патот ќе пронајдат.

Ангелина оди напроти ветриштето.

Пред неа Ангелот. Жално го влече крилата.

Крилата му се скршени, ем скршени ем исушени.

АНГЕЛИНА: Како си ми мил Ангеле?

АНГЕЛОТ: Дожд е секогаш пред сонцето.

АНГЕЛИНА: Крила ти жално свиснале,
Живост расна загубиле,
Тажно ти свенале.
Зошто трпиш болки страдалнички,
болки неподносливи?

АНГЕЛОТ: Не ми се болки неподносливи,
Тук ми се болки радосни,
Како болки родилни.
Едно денеска умира,
Друго утре ќе се роди.
Така ми ти одат нештата.
Туку не тагувај мила по мене,
Не тагувај лична по себе,
Дигни глава високо,

и стори несторено.

Не плачи по мене,

Оти јас ќе се родам одново.

Ангелот умира.

Мрак.

ПЕЕЊЕ ДВАНАЕСЕТТО.

Голема, тешка врата која ретко се отвора.

На вратата, однадвор, катанец има, без клуч.

Ангелина чука на вратата. Никој не отвора.

Ангелина упорно чука.

АНГЕЛИНА: Отвори ѝ Плетикоса Павле,
                                  отвори ѝ на сестра Ангелина,
                                  сестра Дојчинова.

                                  Отвори врата тешка, стамена,
                                  Врата девет години неотворена.

                                  Ој ти Павле Плетикоса,
                                  Мил Дојчинов берберине, сакан побратиме,
                                  Ај сети се кај со брат ми јадевите и пиевите,
                                  Ај сети се како млади жени љубевте,
                                  Како на лов братски одевте,
                                  И уловот го делевите.

                                  Ај сети се кога сестра Ангелина,
                                  Ти зготви млада фазаница,
                                  И три свињи печени,
                                  Два зајци брзоноги,
                                  Две гуски брзолети.

                                  Како си се слатко најадовте,

Како си се слатко напивте,
Со девет бочви вино
душа завртевте,
душа гладна заркепивте.

ПЛЕТИКОСА ПАВЛЕ: Кој со судбата своја си игра?

Кој во челуста на сверот му сирка?
Кој ми име довикува,
име деветгодини не повикано,
име во страв и уплав претворено.

АНГЕЛИНА: Отвори тешка врата, Плетикоса Павле,
Отвори ѝ на сестра Ангелина.

ПЛЕТИКОСА ПАВЛЕ: Кое зло те донело кај мене лична Ангелино?

АНГЕЛИНА: „Ајти тебе Плетикоса Павле:
Ме допуштил брат ми Болен Дојчин,
Болен лежит до девет години;
Веќе му се коски раскостиле,
Веќе му се меса раскапале;
Коса му е долу до појаса,
Брада му е до црната земја,
Лели си му верна побратима,
Да му стрижиш коса вересија,
Да му стрижеш, брада да му бричиш,
Ако станит скапо ќе ти платит,
Ак’ не станит алал да му чиниш.“

ПЛЕТИКОСА ПАВЛЕ: Барај друга берберина,
Овега го клетва стигнало,
Клетва страшна деветгодишна.

АНГЕЛИНА: Само Плетикоса Павле може да стрижи
коса Дојчинова,
Само Плетикоса Павле може да бричи
брада Дојчинова.

ПЛЕТИКОСА ПАВЛЕ: Голем мерак имам на тебе,
Ангелино, сестро,
Дојчинова.
„Ајти тебе млада Ангелино,
Ангелино сестро Дојчинова,
Ал ми даваш твоја тонка става;
Става имаш како морска трска;
Да ти стрижам коса Дојчинова,
Да ти стрижам, па и да ти бричам.“

АНГЕЛИНА: Штом бараш моја тонка става,
тонка како морска трска,
ти ја давам.

ПАВЛЕ ПЛЕТИКОСА: Бегај лична Ангелино!

АНГЕЛИНА: Не бегам, не се плашам!

ПАВЛЕ ПЛЕТИКОСА: Ај ти лична Ангелино,
Една тајна не си знаела,

Една грдост не си разбрала.

Мене ме клетва стигнало,

клетва од Света Недела.

Во створ грд, грамаден,

да се пресоздадам,

на ругло, акреб да заличам.

Двеста ока ми е стомакот,

двесета ока главата,

Сто ока тупаница.

Лели си мила знаела?

АНГЕЛИНА: Од грдоста не ти се плашам,

оти ти срце, нежно, ти познавам.

ПАВЛЕ ПЛЕТИКОСА: Ова срце не го познаваш,

Оти е напола животинско,

Див свер непредвидлив,

тело ми зароби, срце ми преполови.

Глава ми бабуњоса,

Лик убав ми нагрди,

Тело кршно ми накажа.

АНГЕЛИНА: И пола срце човечко е доволно.

ПЛЕТИКОСА ПАВЛЕ: Знаеш ли лична зошто сум ти затворено,

зад таа врата трикатна?

Оти сум ти лична нанаситно,

за женска скута мирисна.

Страв ми е да не те навјасам,
Ангелина, лична да обесчестам,
Грев страшен да починам.
Затоа ти врата не отворам,
Затоа ни ти врата не отворај.

АНГЕЛИНА:

Јас Павле веќе одлучив,
Грев од брата да измијам,
Гревот да го откупам,
И тебе да ти влезам в постала.
Скапо да платам вересија.
Па да ми брата пострижиш,
Да го потстрижиш, ем избричиш,
Да му сила машка повратиш,
Болест што му ја иззоба.
Од постела брата да закренам,
На нозе да го застамам.
Што морам ќе извршам.
Каде ти е Павле клучето,
тешка врата да отклучам!?

Клучот паѓа пред неа. Таа ја отвора тешката врата. Влегува. Вратата се затвора.

Ужасно женски врисоци и животинско збрефтање. Ужас зад врата. Вратата се отвора. Некој од внатре го истуркува белото тело на Ангелина.

Доаѓаат Чуварите на честа. Поливаат кофа вода врз неа. Таа се буди. Почнуваат да ја клоцаат крвнички.Застануваат. Еден плука врз неа. По него и останатите. Заминуваат.

ПЕЕЊЕ ТРИНАЕСЕТТО.

Црква. Храм божји.

Ангелина лежи сосема без свест.

Три светици и го мијат модрото тело од раните кржави.

Секоја рана ја чистат, ја мачкаат со мелем и ја преврзуваат.

ТРИТЕ СВЕТИЦИ: Разбуди се Ангелино, Сестро Дојчинова,
Разбуди се и стани, жено храбра,
Оти време не е да заминеш кај мртвите,
Сè дур живите се мртви, а мртвите живи.

(како обред)

Стани да погребаш своага брата, болнога Дојчина,
Оти ќе нема кој тоа да го стори за тебе.

Стани да погребаш своага брата, болнога Дојчина,
Оти ќе нема кој тоа да го стори за тебе.

Стани да погребаш своага брата, болнога Дојчина,
Оти ќе нема кој тоа да го стори за тебе.

Ангелина силно зема воздух и срипува.

АНГЕЛИНА: *(вреска)* Неееееееееее!

ТРИТЕ СВЕТИЦИ: Што виде Ангелино, сестро Дојчинова?

АНГЕЛИНА: Смртта на Црна Арапина,

Смртта на брата ми Болен Дојчин.
И својата по нив!
О пуста, јас грешната одмазничка, црна врана!
Ќе го погребам брата ми, Дојчин.
Попрво ќе ја погребам одмаздата своја во гробот свој.
О, луда женска главо,
што дозволи зла крв да те води,
по патот на вечната одмазда,
од омраза родена,
на двајца кои во суштина се едно.
Црното е бело, исто како што може
и белото да е црно.
О Боже, прости ми што порано не разбрав,
оти доброто и злото се
од една мајка родени.
Што не прифатив рака подадена, што не прегрнав
душман во прегратка сестринска.
Без брат ми Дојчин нема Црна Арапина,
Ниту без Црна Арапина нема брата Дојчина.
А што би било по нив?
Кој со светот ќе броди?

Мрак.

ПЕЕЊЕ ЧЕТИРИНАЕСЕТТО

Болен Дојчин е стрижен, бричен, дотеран.

Ликот му е загрижен. Место не го фаќа.

Ангелина се појавува на вратата.

Болен Дојчин се стрчува.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Што ти станало сестро Ангелино?

АНГЕЛИНА: Дал е сон ова Дојчине, или јаве радосно?

БОЛЕН ДОЈЧИН: Јаве е сестро, дома си дојдена.

АНГЕЛИНА: Ти си ми мило оздравело,
Од постела си ми станало.
Па си ми лудо бричено,
бричено ем стрижено,
па си ми братче румено,
ем бело ем румено.

(Тој ја крева в раце)

Раце ти се осилиле,
Тело витко, ем стегнато.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Душа ми беше отруена,
од црни мисли и јадови,
каде ми е сестра Ангелина.
Со денови те немаше.

АНГЕЛИНА: На враќање, во гората брате,
страшен аждер ме нападна,
и утроба ми распара, месата ми ги раскина,
крвта ми ја исцица.
За среќа, моја, три светици ме најдоа,
во гората кај сум се изгубила,
каде сум свест загубила.
Тие ме брате лечеа,
Тие ми рани закрпија,
Тие ми живот спасија,
Во манастирот на крепоста.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Абер до мене не стигна....
Писмо сестро не прати!

АНГЕЛИНА: Не плачи брате, и не тажи,
На ред си дошло целото.
Гледам Павле ми те потшишал,
Брада долга ти потстрижил,
Имаш верна побратима,
Имаш крепост при душата.

БОЛЕН ДОЈЧИН: За гест убав на Павлета му благодарам,
Во прва прилика ќе му возвратам.

АНГЕЛИНА: Стани брате од постела,
Да легне сестра ти Ангелина.
(Му ги подава уздите од коњот на Болен Дојчин.)
Земи узди златни, проштални,
Златни узди молителни,
Па ми појди на Солуна,
Под Солуна на солунски ливади,
Да ми убиеш душмана,
Црна Арапина,
Да ми лице одмаздиш,
Да ми чест воскреснеш,
Смртта своја да ја усмртиш.
Па да се дигнеш во небеси,
Кај што смртта не пребива,
каде болест не болува.
(за себе) Грешка, грешка брате, вековна.

Дојчин станува.

Ангелина легнува.

АНГЕЛИНА: *(жестоко)*Но, не, Брате!
Смогни сила јуначка,
Па омразата во љубов претвори ја,
Крвта зла запри ја и во мир натопија,

запри Брате Дојчине и векот преврти го,
Судбината измами ја,
Ако не таа тебе ќе те измами.
Те преколкнувам брате Дојчине,
Не слушај сестра Ангелина,
Не слушај ја крвта грешна безљубна,
не оди по Солуна на Солунски ливади,
оти аждер страшен се задава,
во гората што пустоши...
Нов аждер што ти дошол под пенџери!
Како бебе, новороденче превиеен во
омразата наша,вечна.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Што зборуваш сестро Ангелино?

АНГЕЛИНА: *(ја чеша целото тело)*

Зборував за тоа дека не разбрав.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Мир, љубов... Меѓу непријателите вечни?

АНГЕЛИНА: *(се препелка во постелата)*

Дури и да мораш да постапиш како што кожата ти налага,
послушај ме брате Дојчине.

Да, Арапинот кој на љубов вечна ми се заколна,

А притегнат од пишанката своја,

Изустуи дека светот треба да го промениме.

Личниот сети оти темнина демне,

Безредие назира со новото време.

Пожела во љубов да се прегрнете...
Затоа појди му на Солуна,
Под Солуна на Солунски ливади,
И речи му дека сестра ти Ангелина му ја даваш,
Во залог за војна вечна.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Тоа не е можно!

АНГЕЛИНА: Но, помисли!
Прелесно е да убиеш.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Точно е.

АНГЕЛИНА: Но без него тебе ќе те нема.
Без тебе ред ќе нема.
Без него грев ќе нема.
Без вас мир ќе нема.

Ангелина страшно ја чеша грбот.

Очајно се трие од постелата.

АНГЕЛИНА: (вреска од болка)Дојчине!

Ангелина шири раце како крила ангелски.

Тој ѝ се фрла в прегратка.

Таа трепери како икона.

АНГЕЛИНА: Што има брате, Дојчине,
многу ме чеша брате телово,
тело мое валкано.
Земи ладна вода измиј го,
со девет води опери го,
да ми краста отпадне.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Лели ќе ми вервиш сестро Ангелино,
ама нешто ти расте на телово.

АНГЕЛИНА: Краста брате, од грев префатена.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Не ќе ти е краста, Ангелино,
Не ќе ти е од грев префатена,
Туку ти се тоа крилца, млади,
Ангелски. Тукушто ти никнале,
како заб на новороденче.
Еве ги бели избиле,
При Ангелина крила ангелски.
Сочекај ме сестро Ангелино,
Сочекај брата Дојчина,
Да зачека Црна Арапина,
На Солунски Ливади,
Та да ти чест ко феникс прероди,
Честа на гради, благозвучни,
Многусолзни, да ти ја положи.
Радоста своја одложија,

За часот кога ќе се вратам при тебе.

Болен Дојчин ја бакнува Ангелина.

Ангелина знае дека тој не ќе се врати при неа.

АНГЕЛИНА: Бакнежот на студ ти заприлега,
Здивот на мртов реа шири,
Реа што векот ќе го следи.
И ќе биде како што не било пишано.

Болен Дојчин заминува.

ПЕЕЊЕ ПЕТНАЕСЕТТО.

На Солунски ливади.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Ој ти Црни Арапине,
   „Ја излези црна Арапино!
   Ја излези гламјо опалена!
   Ја излези да се обидеме!
   Та да видиш јунак од јунака!“
   Ој ти Црни Арапине,
   „Ја излези црна Арапино!
   Ја излези гламјо опалена!
   Ја излези да се обидеме!
   Та да видиш јунак од јунака!“

Од темнината излегуваат Чуварите на честта.

ЧУВАРИТЕ НА ЧЕСТА: Кај си станал Болен Дојчине,
   Кај си дошол на Солунски ливади?

БОЛЕН ДОЈЧИН: Кои сте вие?

ЧУВАРИТЕ НА ЧЕСТА: Децата твои, зар не нè познаваш.

   Деца испилени од твојата мисла
   јуначка. На смртта смртни,
   А татко им силен силни.

БОЛЕН ДОЈЧИН: *(не препознавајќи ги)*

Деца!?

ЧУВАРИТЕ НА ЧЕСТА:Твои!

БОЛЕН ДОЈЧИН: Што барате вие на Солунски ливади,
Под белана шатора?

ЧУВАРИТЕ НА ЧЕСТА:Тебе ми те чекаме.

На мегдан да те опалиме.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Викнете ми Црна Арапина,
Нека ми дојде на мегдан!

ЧУВАРИТЕ НА ЧЕСТА:(*се смејат*)Тој е оддамна мртов!

БОЛЕН ДОЈЧИН: Мртов?

Чуварите на честа се смејат!

БОЛЕН ДОЈЧИН: Каква е таа гнасна шега?

Чуварите на честа уште похистерично се смејат.

БОЛЕН ДОЈЧИН: Само Болен Дојчин може да отепа Црна Арапина,
Змија оровница, аждер ненаситен, таа гроза лигава.

ЧУВАРИТЕ НА ЧЕСТА:Каква е таа шега шарена?

Каква е таа вера неверна,

Арапинот одамна битка бие со небото.

Удрете браќа!

БОЛЕН ДОЈЧИН: Кого бре да удрите?

ЧУВАРИТЕ НА ЧЕСТА: Не ни требаш повеќе.

Ниту ти!

Ниту онаа вреќа Црна Арапина!

Чуварите на честа го напаѓаат со боздогани, стапови, ножеви. Му приредуваат маченичка смрт.

Крв лие од небото.

Мрак.

Прснува групна смеа.

ПЕЕЊЕ ШЕСНАЕСЕТТО.

Чуварите на честа го носат на рамења Болен Дојчин, мртов.

Го симнуваат на земја и клекнуваат пред Ангелина.

ЧУВАРИТЕ НА ЧЕСТА: Во нерамна битка,

Со клетиот Црна Арапина,

Дојчин, од јунак по јунак,

По брат по брат,

Од маж по маж,

Загина.

Ние, збор даваме,

смртта негова ќе ја одмаздиме,

И мир нема да помири,

Дур збор не оствариме.

Ангелина писнува од болка по брата си Болен Дојчин.

АНГЕЛИНА: *(тажи)*Ој ти братче јуначе...

Ја спречуваат.

ЧУВАРИТЕ НА ЧЕСТА: Нема време за тажење,

оти ти е време за судење,

оти ти е време за губење.
Судено ти живот да загубиш,
Зарад верата ти неверна.
Ангелино, сестро Дојчинова,
Исправи се на мегдан пред себе и пред бога,
и пред нас чувари на честа твоја,
И речи дека честа ја погази,
деканас нè предаде,
дека од Бога и брата се одрече?
И не заборавај Ангелино,
Дека само вистина еднаможеш да речеш
пред последна желба да посакаш?

АНГЕЛИНА: Пред да ми судите и пресудите,
Дајте ми желба последна,
Пред гнасно дело,
грешно да окончате.
Дајте ми братче да погребам,
Од јунакот да се простам.

ЧУВАРИТЕ НА ЧЕСТА: Каква е таа желба патетична!?

АНГЕЛИНА: Ве молам, браќа, ве преколнувам,
Братче да погребам,
Во земја да го запретам,
Пците да не го влечкаат.

ЧУВАРИТЕ НА ЧЕСТА: Ај исполни желба последна,

но побрзај пред сабјава да удри

таму кај што си најтенка.

Ангелина го зпретува во земја Болен Дојчин. Запретувајќи го пее.

Чуварите на честа ја одвлечкуваат Ангелина, до еден бел камен, каде таа ја положува главата за погубување.

АНГЕЛИНА: Од денеска живите ќе им завидуваат на мртвите,

Брате Дојчине.

Па Бог нека им е напомош.

Чуварите на честа ја обезглавуваат Ангелина.

Крај.